BIZALOM

Az Educatio 2018/4. számához kapcsolódó konferencia

Bizalom műhelykonferencia a BCE Nemzetközi Felsőoktatási Kutatások Központja, az Educatio® című folyóirat és a Magyar Szociológiai Társaság Oktatásszociológiai Szakosztályának rendezésében. Másfél évtizedes szokásunk, hogy az MSZT oktatásszociológiai szakosztály (http://oktatas.uni.hu) évi 6-7 konferenciájából négyet egy-egy Educatio® szám köré rendezünk. Több ízben működött ebben együtt a BCE NFKK és az MSZT OSZ. Most "Bizalom" címmel tartunk konferenciát, amelynek előadóit a számot tematikusan kézben tartó Kováts Gergely és Fehérvári Anikó főszerkesztő már korábban tanulmány-szerzőnek kért fel.

A konferencia időpont: 2018. október 25.

Helyszín: BCE, IX.kerület, Fővám tér 8. Központi Könyvtár akvárium terme

ELŐADÁSOK:

Kováts Gergely: A bizalom sokszínűsége?

A tanulmány célja két kérdés megválaszolása. Az egyik kérdés, hogy miért lett az elmúlt évtizedekben a bizalom kutatása aktuális és népszerű téma oly sok tudományterületen, és e sokszínűségből milyen dilemmák fakadnak. Ez alkalmat ad néhány olyan alapfogalom és összefüggés bemutatására, mint az intézményi és személyközi bizalom, vagy a bizalom, a bizalomraméltóság és a bizalom magatartási különbségének megkülönböztetése. A másik kérdés, hogy milyen kapcsolat van a bizalom és a kockázat, illetve a bizalom, a kontroll és az autonómia között. Mayer, Davis és Schoorman (1995) modellje, a megbízó–ügynök és a stewardship-elméletek alapján hogyan alkalmazhatóak ezek a személyközi és a szervezetközi viszonyokra?

Kulcsszavak: intézményi bizalom, személyközi bizalom, szervezetközi bizalom, autonómia, kontroll

The aim of the study is to answer two questions. The first question is why in recent decades, the search for trust has become a current and popular topic in so many disciplines, and what dilemmas come from this diversity. Th is provides an opportunity to present some basic concepts and relationships such as the distinction between institutional and interpersonal trust, or the distinction between trust, trustworthiness and the behavioural consequences of trust. The other question is the nature of relationship between trust and risk, and trust, control and autonomy. Based on the model by Mayer Davis & Schoorman (1995), the principal-agent and stewardship theories, how this can be applied to interpersonal and inter-organizational relationships?

Keywords: institutional trust, interpersonal trust, interorganizational trust, autonomy, control

VIDEÓANYAG:

https://www.youtube.com/watch?v=6tliPrz3xTA

Katona Márton, Rosta Miklós: Mit tehet az állam az intézményi bizalom növelése érdekében?

A közpolitika és a bizalom kapcsolatának vizsgálata talán napjaink egyik legaktuálisabb kérdése, mind az akadémia, mind a politika területén. Tanulmányunkban arra vállalkozunk, hogy a hazai és nemzetközi szakirodalom alapján áttekintjük az intézményi bizalom, különösképp a politikai intézményekbe vetett bizalom főbb magyarázó tényezőit. Ezt követően bemutatjuk a kooperatív közszolgáltatások elmélet főbb elemeit és ez alapján megvizsgáljuk, hogy az elmélet mennyiben járulhat hozzá az önkormányzatokba vetett bizalom növekedéséhez. Úgy találtuk, hogy az elmélet megvalósítása esetében az állampolgári részvétel erősítése és a közszolgáltatások minőségének javítása, ami elsődlegesen javíthatja az önkormányzatokba vetett bizalmat.

Kulcsszavak: kooperatív közszolgáltatások, politikai bizalom, önkormányzati bizalom

The relationship between public policy and trust is one of the most current issues both in academia and politics. In our study based on national and international literature we scrutinize the main explanatory factors of institutional trust, especially the trust in political institutions. We present the main elements of the coproduction theory and we examine how the theory can contribute to increasing confi dence in local governments. It has been found that through strengthening citizen participation and improving the quality of public services the confi dence in local governments could increase.

Keywords: coproduction, political trust, trust in local governments

VIDEÓANYAG:

https://www.youtube.com/watch?v=6tliPrz3xTA

Bodnár Éva, Sass Judit: Szervezeti bizalom és kontrollérzet

A szervezeti bizalom klíma kvalitatív vizsgálatát Ötperces beszédminta elemző eljárás (Magaña et al. 1986) segítségével végeztük el középszintű oktatási intézményekben (N = 112). Az interjúk szövegét Atlas.ti programmal előzetesen kialakított kategóriák (érzelmi valencia, kényszer, szándék, közösség)

alapján elemeztük, az eredményeket öszszevetettük az érzelmi klíma kérdőív (Wiesenfeld et al. 1997) alskáláival. Az azonosított nyelvi markerek a bizalom kognitív és érzelmi alapjai szerint eltértek. A kiszámíthatóság jelei: a kedvező érzelmi viszonyulás, a vezetői kényszer elfogadása, a külső szakmai kényszerek és a diákokkal kapcsolatos kényszerek említésének hiánya. Az érzelmi bizalomalapok markerei: a többes szám első személy használata, a kollegiális és a fizikai feltétel kényszerek hiánya, valamint az autonómiaérzet a diákokkal a szakmai munka kapcsán.

Kulcsszavak: iskolai bizalom klíma, észlelt kontroll, Ötperces beszédminta eljárás, bizalom verbális markerei

The qualitative analysis of organizational trust climate was carried out using a Fiveminute Speech Sample Method (Magaña et al. 1986) in intermediate level education institutions (N = 112). The corpus of the interviews were analyzed with Atlas.ti program with help of previously identifi ed categories of trust-signals (emotional valence, coercion, intent, community), the results were compared with subscales of organizational climate questionnaire (Wiesenfeld et al. 1997). The identified linguistic markers differed according to cognitive and emotional bases of trust. Signs of predictability were: a favorable emotional valence, acceptance of executive coercion, lack of external professional and student-related constraints. Markers of emotional trust were the use of the first person plural, the lack of collegial and physical constraints, and the sense of autonomy with students and professional work.

Keywords: school trust climate, perceived control, Five Minute Speech Sample Procedure, verbal markers of trust

VIDEÓANYAG:

https://www.youtube.com/watch?v=DcOCwWD3GfA

Golovics József: Bizalom és elvándorlás

A tanulmány az elvándorlási szándékok egyéni szinten megnyilvánuló befolyásoló tényezőit vizsgálja. Amellett érvelünk, hogy a humán tőke elméletben szereplő tételeken túl az intézményekbe vetett bizalom mértéke is befolyásolja a migrációs hajlandóságot. Álláspontunk szerint, ha az emberek nem bíznak abban, hogy az intézmények betöltik bizonytalanságcsökkentő funkciójukat, az kivándorlásra ösztönözheti őket. Hipotézisünket egyéni szintű Eurobarometer-adatokon, logit modell segítségével teszteljük. Eredményeink igazolják, hogy az intézményi működés, illetve az intézményi bizalom a migrációs folyamatok alakulásában is érdemi szereppel bírnak.

Kulcsszavak: elvándorlás, migráció, intézmények, intézményi bizalom

This paper investigates the individual level determinants of migration intentions. We argue that besides classical factors proposed by human capital theory, institutional trust is another infl uencing factor of migration. If people do not trust that institutions fulfill their role in decreasing uncertainty, they tend to formulate an intent to emigrate. This hypothesis is tested on individual Eurobarometer

data by a logit model. Our results show that institutions and institutional trust play a substantial role in shaping migration processes.

Keywords: emigration, migration, institutions, institutional trust

VIDEÓANYAG:

https://www.youtube.com/watch?v=DcOCwWD3GfA

Pusztai Gabriella: Ha elfogy az ösztönző bizalom...

A hallgatói bizalom nemcsak az individuumszintű hallgatói jóllét egyik erős tartópillére, hanem – mivel a bizalom és a megbízható magatartás szoros összefüggésben áll egymással – jelentős társadalmi tény, s egyben előrejelzés a következő felnőtt állampolgári generáció társadalmi magatartására vonatkozólag. Tanulmányunkban egyrészt azt vizsgáljuk, hogy milyen törésvonalak mentén rendeződik el a bizalom napjaink hallgatótársadalmában, milyen hatással van a felsőoktatási hallgatók teljesítményére, milyen forrásból ered, valamint arra keressük a választ, hogy a lemorzsolódásban milyen szerepe lehet a bizalomvesztésnek. Három adatbázis adatait elemeztük Magyar Ifjúság 2016, A hallgatói eredményességre gyakorolt intézményi hatás (IESA 2015) és a Lemorzsolódottak (Depart 2018 1). Az elemzés során azt tapasztaltuk, hogy az országos hallgatói adatok szerint a közintézményekbe vetett bizalom szintje a szülői iskolázottsággal meghatározott státus mentén jelentős eltéréseket mutat, az egyenlőtlenségeket tovább színezik a vallásosság szerinti különbségek. A kelet-magyarországi intézmények hallgatói között azonban egyenletesen magas a bizalmatlanok aránya. A felsőoktatási tanulmányi kudarcot szenvedők bizalomszintje alacsony, a lemorzsolódottak a bizalom megroppanásával magyarázzák tanulmányaik félbehagyását. Noha a nevelési-oktatási hatékonyság alapfeltétele lenne a szereppartnerek közötti bizalomteljes kapcsolat, a tömegessé, majd üzletiessé vált felsőoktatásban a hallgatók domináns élménye az oktatói odafigyelés nélkülözése és a személytelenség.

Kulcsszavak: felsőoktatás, bizalom, eredményesség, lemorzsolódás

Students' trust is not only one of the strong pillars of student well-being, but – as trust and trustworthiness are closely related – it predicts many dimensions of the social behavior of the future generation. In our study we research, 1) on the one hand, which are the lines along which the trust in today's student society is settled (social status, cultural affi liations, regional situation), 2) on the second hand we investigate the impact of trust and its eff ect on the performance of higher education students, and 3) thirdly we try to fi nd out what role distrust plays in students dropouts. We use data from three databases were analyzed by Hungarian Youth 2016, Institutional Eff ect on Student Achievement (IESA 2015) and Depart 2018). During the analysis we found that according to the national student data, the level of trust in public institutions shows signifi cant diff erences along

the status determined by parental education. However, among the students of the institutions of Eastern Hungary there were no signifi cant diff erences between the two inequality dimensions observed, as the proportion of the distrusts was very high in all groups. The low level of trust has a significant correlation with the abandonment of studies, the reluctance to reenter the institution, and with the uncertainty that predicts dropping out. The overwhelming majority of the dropouts explain the failure of their studies with the collapse of confi dence.

Keywords: higher education, trust, student performance, dropout

VIDEÓANYAG:

https://www.youtube.com/watch?v=DcOCwWD3GfA

Fábri György: A tudás társadalmi percepciója és változásainak hatása az egyetemre

A bizalom nem pusztán általános szervezeti-közösségi szempontból érinti a felsőoktatást. A hallgatók továbbtanulási motivációiban, a fenntartók és az állami irányítás szervezeti megoldásaiban és az egyéni, illetve finanszírozási döntésekben jelentős szerepe van a bizalomnak, így azok konkrétan befolyásolják az egyetemi működést, irányítási és pénzügyi szempontból egyaránt. A tanulmány empirikus kutatások alapján elemzi, hogy a magyar felsőoktatást jelentős közbizalom övezi, a nemzetközi kitekintés pedig jelzi, hogy a társadalom politikai polarizációja kihathat az egyetemek megítélésére is, amint ez az USA-ban történt. A továbbtanulási adatok elemzése a hallgatói bizalom stabilitását bizonyítja, miközben a felsőoktatás-politika orientáló prioritásainak elfogadása csak részben jellemző a jelentkezőkre. A bizalom elvének érvényesülése a felsőoktatási irányításban hatékonyabb megoldásokhoz vezet, mint a bürokratikus és a bizalmatlanságon alapuló túlszabályozás, amit egy alternatív modell bemutatásával is szemléletet a tanulmány.

Kulcsszavak: bizalom, reputáció, felsőoktatás, Magyarország

Trust does not only aff ect higher education from a general organizational-community perspective. Students' motivation for higher education, organizational solutions promoted by maintainers and policy-makers and mechanisms have a direct impact on university performance, even at a 'material' level. Based on empirical research, this study analyzes that Hungarian higher education has high level of public confi dence, but that the international outlook indicates that the political polarization of society may also aff ect the perception of universities, as happened in the USA. The analysis of higher education admission and application data demonstrates the stability of student demand, while the acceptance of higher education policy priorities is only partially aff ects applicants. The application of the principle of trust in higher education management leads to more eff ective solutions than bureaucratic and mistrust-based overregulation, which is also illustrated by an alternative model.

Keywords: trust, confi dence, reputation, higher education, Hungary

VIDEÓANYAG:

https://www.youtube.com/watch?v=U9eRVoZ_Wvs

Fehérvári Anikó, Paksi Borbála, Széll Krisztián: Pedagógusok, iskola, bizalom

Tanulmányunk három pedagógus-adatfelvétel (2004, 2009, 2014) alapján arra keresi a választ, hogy 2004 és 2014 között miként alakult a pedagógusok által észlelt szervezeti bizalom az iskolákban, az adatfelvételi évek (mint időtényezők) magyarázzák-e a gyakorló pedagógusok bizalmi szintjét, illetve, hogy mely tényezők befolyásolják jelentősen a pedagógusok szervezeti bizalommal kapcsolatos személyes percepcióit. A lineáris regressziós modelleken alapuló eredményeink azt jelzik, hogy a vizsgált 10 éves időszak változásai nem írhatók le lineáris folyamatként: 2004-hez képest 2009-ben bizalomnövekedés, ezt követően 2014-ben viszont jelentős bizalomcsökkenés következett be. Hozzátéve, hogy 2014-ben az egyéni jellemzők helyett már egyértelműen a formális (regionális elhelyezkedés, fenntartó) és informális jellemzők (tantestületen belüli légkör) gyakoroltak jelentős hatást a pedagógusok szervezeti bizalommal kapcsolatos percepcióira.

Kulcsszavak: szervezeti bizalom, iskolai légkör, longitudinális pedagógusvizsgálat, lineáris regressziós modell

Based on three rounds of teacher survey (2004, 2009, 2014), our study aims to explore how organisational trust in schools as perceived by teachers changed between 2004 and 2014, whether the years of conducting the surveys (as time factors) explain teachers' levels of trust and that what factors infl uence signifi cantly the individual perceptions of teachers regarding organisational trust. Our results based on linear regression models indicate that changes in the ten years under scrutiny cannot be described as a linear process: compared to 2004, there was an increase of trust in 2009 but following that, a signifi cant decline of trust occurred in 2014. Furthermore, in 2014, instead of individual characteristics, it was formal (regional location, maintainer) and informal (school climate) factors that exerted a signifi cant influence on teachers' perceptions regarding organisational trust.

Keywords: organizational trust, school climate, longitudinal study of teachers, linear regression model

VIDEÓANYAG:

https://www.youtube.com/watch?v=bIRpVwgSEUg

Educatio 2018/4. szám, Bizalom

TANULMÁNYOK:

VITA:

VALÓSÁG:

KUTATÁS KÖZBEN:

SZEMLE: